

Оригинални научни рад

Живорад М. МИЛЕНОВИЋ*

Универзитет у Приштини
Учитељски факултет у Призрену, Лепосавић

Мирјана М. СИМИЋ**

Институт за српску културу – Приштина, Лепосавић

УПОРЕДНА АНАЛИЗА ЗНАЊА УЧЕНИКА
МЛАЂИХ РАЗРЕДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ С ПОДРУЧЈА
КОСОВА И МЕТОХИЈЕ И ЦЕНТРАЛНЕ СРБИЈЕ
О ОСНОВНИМ ПОЈМОВИМА О КОСОВУ
И МЕТОХИЈИ***

Апстракт: У раду је приказана упоредна анализа знања ученика млађих разреда основне школе с подручја Косова и Метохије и централне Србије о основним појмовима о Косову и Метохији. Пошло се од опште претпоставке да су садржаји о Косову и Метохији у настави предмета Свет око нас и Природа и друштво недовољно заступљени, па стога ученици о њима немају довољно знања, као и од посебних претпоставки да виши ниво знања имају ученици с подручја Косова и Метохије у односу на ученика из централне Србије, нарочито ученици с бољим успехом. Да би се то потврдило, у другој половини 2016. године на одвојеним узорцима ученика 4-их разреда основних школа с подручја Лепосавића (N = 24), Штрпца (N = 22) и Ниша (N = 60), спроведено је истраживање применом теста знања о основним појмовима о Косову и Метохији. Резултати тестирања обрађени су анализом варијансе, којом је утврђено да постоји значајна разлика у знању ученика о основним појмовима о Косову и Метохији у зависности од подручја школе: $F(2, 103) = 282,755$, $p = 0,000$, $h = 0,851$ и њиховог успеха: $F(3, 102) = 4,000$,

* ванредни професор, zivorad.milenovic@pr.ac.rs

** стручни сарадник, mirjana.bazic@gmail.com

*** Рад је написан у оквиру два научна пројекта: 1) *Материјална и духовна култура Косова и Метохије* (ев. број 178028), који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, у коме учествују оба коаутора; 2) *Интерног макро пројекта Иновације у васпитању и образовању* (ев. број ИМП 001), који у периоду 2017–2019. године финансира и реализује Учитељски факултет у Призрену с привременим седиштем у Лепосавићу, у коме учествује коаутор Живорад Миленовић.

$p = 0,010$, $h = 0,105$). На основу резултата истраживања указано је на потребу допуне наставних садржаја предмета Свет око нас и Природа и друштво садржајима о Косову и Метохији.

Кључне речи: знање, учење, Свет око нас, Природа и друштво, настава јестаственице, појмови о Косову и Метохији.

УВОД

Настава у млађим разредима основне школе прилагођена је потребама и могућностима ученика као и захтевима припреме ученика за наставак школовања. Ученици млађег школског узраста немају развијено апстрактно мишљење. Они уче у реалним околностима и на очигледним примерима.

Овакав приступ настави у млађим разредима основне школе нарочито је карактеристичан за наставу предмета Свет око нас и Природа и друштво. Знања која ученици стичу у настави Свет око нас и Природа и друштво представљају темељна знања на основу којих ученици касније формирају људске квалитете и правилан и одговоран однос према природи и друштву. Тим друштвеним захтевима и потребама ученика прилагођени су и наставни садржаји у настави Свет око нас и Природа и друштво, који су сврстани у пет целина: 1) природа, човек и друштво, 2) кретање у простору и времену, 3) наслеђе, 4) материјали и њихова употреба и 5) људска делатност (Миленовић 2014). Поменути наставне целине изучавају се од 1. до 4. разреда основне школе на различитим нивоима сложености. Наставни садржаји које ученици изучавају у настави Света око нас и Природе и друштва треба да буду прилагођени њиховим и потребама друштва. То значи да је потребно да су заступљени они садржаји који приказују актуелну ситуацију у друштву. Из наведеног произилази да је наставне садржаје потребно прилагођавати новонасталим друштвеним и природним околностима. Бројна друштвена дешавања у Републици Србији повезана су с проблемима везаним за Косово и Метохију (КиМ).

Наставни садржаји о КиМ, пре свега они који се односе на културно наслеђе, представљају део укупног културног наслеђа Републике Србије. Полазећи од истакнутог значаја културног наслеђа КиМ, предузимају се различите мере у циљу његовог очувања. Културно наслеђе КиМ проблем је проучавања у бројним публикацијама и научним радовима објављеним у научним часописима (Анђић 2007; Каришић 2011; Milenovic 2012; Обрадовић 2014; Чанак Медић–Тодић 2014; Милошевић–Ракочевић 2015; Trbojevic et al 2015; Шибалић 2016). Највећи број споменика културе с КиМ је под заштитом УНЕСК-а, те је очување културног наслеђа о КиМ приоритетни задатак културних и образовних институција у Републици Србији.

Упркос несумњивом значају и потреби очувања културног наслеђа КиМ, о њему се у школама недовољно учи. У млађим разредима основне школе, посебно у настави Света око нас и Природе и друштва, садржаји о КиМ готово да не постоје. Анализа уџбеника Завода за уџбенике и наставна средства у Београду за поменути предмете показује да се садржаји о КиМ

помињу само два пута: 1) репродукција слике *Косовке девојке* из Косовског боја и 2) *Душанов законик*. Зато ученици с територије централне Србије немају ни минимум знања о основним појмовима о КиМ. За разлику од њих, ученици који похађају наставу на подручју КиМ извесна знања о основним појмовима о КиМ стичу у свакодневном животу, као и учећи садржаје у оквиру наставних једница које се односе на крај и околину у којој живе.

МЕТОД

Проблем истраживања је упоредна анализа знања ученика с подручја КиМ и централне Србије о основним појмовима о КиМ. У истраживању се пошло од опште претпоставке да је познавање основних појмова о КиМ у настави Света око нас и Природе и друштва од стране ученика млађих разреда основне школе неопходно за разумевање тренутне ситуације у Републици Србији, нарочито на КиМ и за њихово касније учење, али да нису заступљени у плановима и програмима и у уџбеницима за наставу ова два предмета, па ученици о њима не поседују ни минимум знања. Пошло се и од посебних претпоставки да ће истраживањем бити утврђено да већи ниво знања о основним појмовима о КиМ имају ученици с подручја КиМ у односу на ученике из централне Србије, као и ученици који су у току претходног школовања остварили бољи успех.

Коришћене су дескриптивна и трансферзална метода. Истраживање је спроведено у другој половини 2016. године на одвојеним узорцима од 106 ученика 4-их разреда основне школе с подручја Лепосавића (N = 24 (22,60%)), Штрпца (N = 22 (20,80%)) и из ОШ „Бранко Миљковић“ у Нишу (N = 60 (56,60%)). Истраживачка техника је тестирање. Спроведено је применом теста знања о основним појмовима о КиМ, конструисаним за ово истраживање. Због специфичности истраживања, нису провераване метријске карактеристике теста. Подаци прикупљени истраживањем обрађени су анализом варијансе и приказани табелама и дијаграмима.

РЕЗУЛТАТИ

Анализом варијансе истражен је утицај подручја школе коју ученици похађају на њихово знање о основним појмовима о КиМ. Према подручју школе, ученици су били подељени у три групе: 1 (Лепосавић), 2 (Штрпце) и 3 (Ниш).

Табела 1. Подручје школе и знање ученика о основним појмовима о КиМ

Левенов тест	df1	df2	P
1,023	2	103	0,363

Левенов тест није достигао статистичку значајност ($p = 0,363$), што показује да није прекршена претпоставка о хомогености варијансе (Табела 1).

Табела 2. Подручје школе и знање ученика о основним појмовима о КиМ

	Збир квадрата	Df	M	F	p
Унутар групе	692,255	2	346,127	282,755	0,000
Између група	126,085	103	1,224		
Укупно:	818,340	105			

Утврђена је статистички значајна разлика у резултатима три групе ученика, према подручју школе коју похађају, у знању о основним појмовима о КиМ: $F(2, 103) = 282,755$, $p = 0,000$ (Табела 2). Према израчунатом ета коефицијенту, тај утицај је велики ($h = 0,851$). Да би утврдило између којих група постоји значајна разлика у средњим вредностима, рађено је накнадно поређење помоћу Такијевог ХСД теста.

Табела 3. Подручје школе и знање ученика о основним појмовима о КиМ

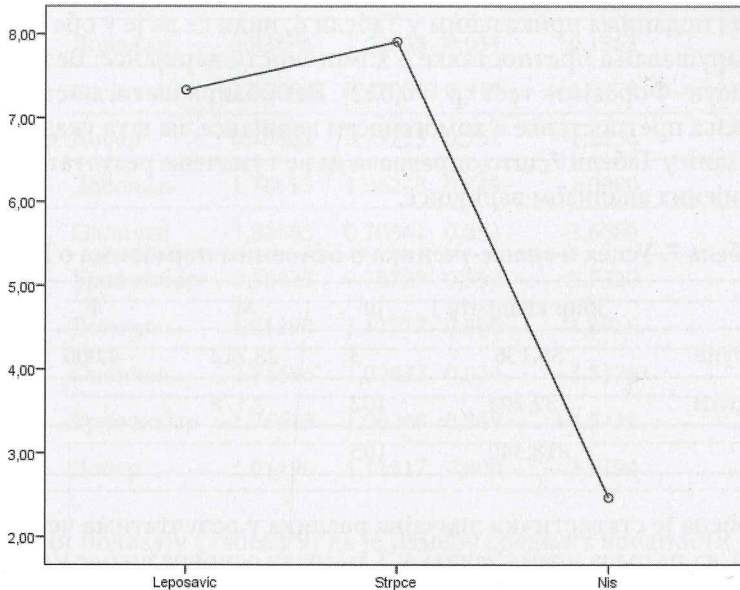
	N	M	SD	SE	95% Интервал средње вредности	
					Доња граница	Горња граница
Лепосавић	24	7,3333	0,96309	0,19659	6,9267	7,7400
Штрпце	22	7,9091	1,30600	0,27844	7,3300	8,4881
Ниш	60	2,4667	1,08091	0,13954	2,1874	2,7459
Укупно:	106	4,6981	2,79172	0,27116	4,1605	5,2358

Накнадним поређењем помоћу Такијевог ХСД теста је утврђено да се међусобно разликују средње вредности група ученика који похађају школу у Лепосавићу ($M = 7,3333$, $SD = 0,96309$) и Штрпцу ($M = 7,9091$, $SD = 1,30600$) у односу на групу ученика који школу похађају у Нишу ($M = 2,4667$, $SD = 1,08091$) (Табела 3).

Табела 4. Подручје школе и знање ученика о основним појмовима о КиМ

(I) Подручје	(J) Подручје	M (I-J)	SE	P	95% Интервал разлике	
					Доња граница	Горња граница
Лепосавић	Штрпце	-0,57576	0,32657	0,187	-1,3524	0,2008
	Ниш	4,86667*	0,26722	0,000	4,2312	5,5021
Штрпце	Лепосавић	0,57576	0,32657	0,187	-0,2008	1,3524
	Ниш	5,44242*	0,27576	0,000	4,7866	6,0982
Ниш	Лепосавић	-4,86667*	0,26722	0,000	-5,5021	-4,2312
	Штрпце	-5,44242*	0,27576	0,000	-6,0982	-4,7866

Подаци показују (Табела 4) да је између средњих вредности група ученика који похађају школу у Лепосавићу и у Штрпцу у односу на групу ученика који школу похађају у Нишу утврђена статистички значајна разлика у њиховом знању о основним појмовима о КиМ на нивоу $p < 0,001$ ($p = 0,000$).

Дијаграм 1. Подручје школе и знање ученика о основним појмовима о КиМ

Прегледом Дијаграма 1 уочљив је јасан пад изломљене линије резултата групе ученика који похађају школу у Лепосавићу и Штрпцу у односу на групу ученика који школу похађају у Нишу, док је разлика између групе ученика који школу похађају у Штрпцу у односу на групу ученика који школу похађају у Лепосавићу мала.

Анализом варијансе истражен је и утицај успеха ученика 4-их разреда у претходном разреду основне школе на њихово знање о основним појмовима о КиМ. Према успеху, ученици су били подељени у четири групе: 1 (одличан), 2 (врло добар), 3 (добар) и 4 (довољан).

Табела 5. Успех и знање ученика о основним појмовима о КиМ

Левенов тест	df1	df2	P
5,082	3	102	0,003

Левенов тест је достигао статистичку значајност ($p = 0,003$), што показује да је прекршена претпоставка о хомогености варијансе (Табела 5). Да би се утврдило где је дошло до нарушавања претпоставке о хомогености варијансе, рађени су Велч и Браун-Форсајтов тест.

Табела 6. Успех и знање ученика о основним појмовима о КиМ

	Статистика	df1	df2	p
Велч тест	3,249	3	27,396	0,037
Браун-Форсајтов тест	3,675	3	33,401	0,022

Према подацима приказаним у Табели 6, види се да је у оба случаја дошло до нарушавања претпоставке о хомогености варијансе: Велч тест ($p = 0,037$); Браун-Форсајтов тест ($p = 0,022$). Без обзира на то, постоји отпорност кршења претпоставке о хомогености варијансе, на шта указују и подаци приказани у Табели 7, што оправдава даље тумачење резултата истраживања добијених анализом варијансе.

Табела 7. Успех и знање ученика о основним појмовима о КиМ

	Збир квадрата	df	M	F	P
Унутар групе	86,136	3	28,712	4,000	0,010
Између група	732,204	102	7,178		
Укупно:	818,340	105			

Утврђена је статистички значајна разлика у резултатима четири групе ученика 4-их разреда према успеху у 3. разреду основне школе у знању о основним појмовима о КиМ: $F(3, 102) = 4,000$, $p = 0,010$ (Табела 7). Према израчунатом ета коефицијенту, тај утицај је умерен ($h = 0,105$). Да би се утврдило између којих група постоји значајна разлика у средњим вредностима, рађено је накнадно поређење помоћу Такијевог ХСД теста.

Табела 8. Успех и знање ученика о основним појмовима о КиМ

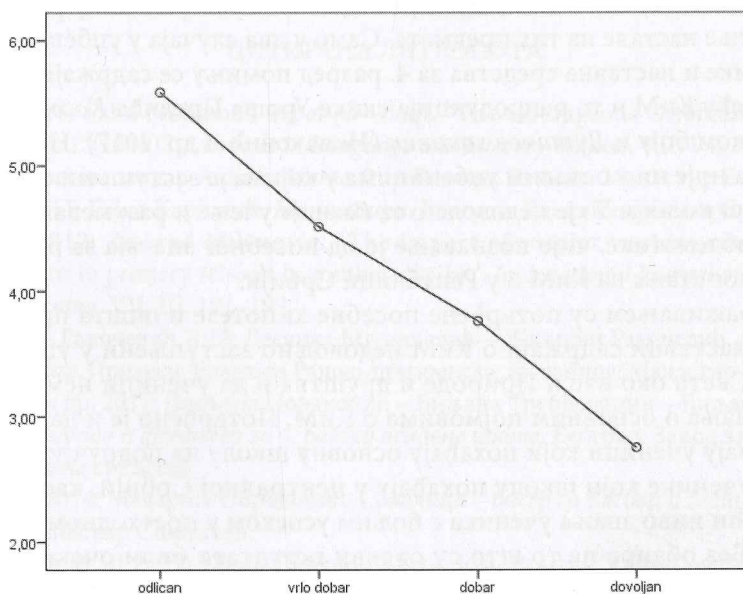
	N	M	SD	SE	95% Интервал средње вредности	
					Доња граница	Горња граница
Одличан	46	5,5870	2,88734	0,42571	4,7295	6,4444
Врло добар	31	4,5161	2,26379	0,40659	3,6858	5,3465
Добар	21	3,7619	2,52794	0,55164	2,6112	4,9126
Довољан	8	2,7500	3,28416	1,16113	0,0044	5,4956
Укупно:	106	4,6981	2,79172	,27116	4,1605	5,2358

Накнадним поређењем помоћу Такијевог ХСД теста је утврђено да се међусобно разликују једино средње вредности група ученика 4-их разреда с одличним успехом у 3. разреду основне школе ($M = 5,5870$, $SD = 2,88734$) у односу на ученике с довољним успехом у 3. разреду основне школе ($M = 2,7500$, $SD = 3,28416$) (Табела 8).

Табела 9. Успех и знање ученика о основним појмовима о КиМ

(I) Успех	(J) Успех	M (I-J)	SE	P	95% Интервал разлике	
					Доња граница	Горња граница
Одличан	Врло добар	1,07083	0,62259	0,319	-0,5553	2,6970
	Добар	1,82505	0,70561	0,053	-0,0179	3,6680
	Довољан	2,83696*	1,02633	0,034	0,1563	5,5176
Врло добар	Одличан	-1,07083	0,62259	0,319	-2,6970	0,5553
	Добар	0,75422	0,75723	0,752	-1,2236	2,7320
	Довољан	1,76613	1,06248	0,349	-1,0090	4,5412
Добар	Одличан	-1,82505	0,70561	0,053	-3,6680	0,0179
	Врло добар	-0,75422	0,75723	0,752	-2,7320	1,2236
	Довољан	1,01190	1,11317	0,800	-1,8956	3,9194
Довољан	Одличан	-2,83696*	1,02633	0,034	-5,5176	-0,1563
	Врло добар	-1,76613	1,06248	0,349	-4,5412	1,0090
	Добар	-1,01190	1,11317	0,800	-3,9194	1,8956

Подаци показују (Табела 9) да је између средњих вредности група ученика 4-их разреда с одличним успехом у 3. разреду у односу на ученике с довољним успехом у 3. разреду утврђена статистички значајна разлика у њиховом знању о основним појмовима о КиМ на нивоу $p < 0,05$ ($p = 0,034$).

Дијаграм 2. Успех и знање ученика о основним појмовима о КиМ

Прегледом Дијаграма 2 уочљив је дијагонални пад изломљене линије без значајнијих разлика код ученика 4-их разреда који су у 3. разреду основне школе остварили одличан успех према ученицима који су у 3. разреду остварили довољан успех.

На основу до сада изнетог, може се закључити *да су знања ученика млађих разреда основне школе о основним појмовима о КиМ недовољна и да већи ниво знања показују ученици који похађају основну школу на КиМ у односу на ученике који основну школу похађају на подручју централне Србије, као и ученици с бољим успехом у току претходног школовања.*

ЗАКЉУЧЦИ И РАСПРАВЕ

На основу резултата овог емпиријског истраживања могу се извести бројни закључци. Општи циљеви и задаци наставе Света око нас и Природе и друштва дефинишу се у оквиру самог предмета. Посебни циљеви и задаци такође су дефинисани у настави Света око нас и Природе и друштва, али су у одређеној мери садржани и у осталим наставним предметима у млађим разредима основне школе. Посебно се дефинишу циљеви, а посебно задаци наставе ових предмета. Без обзира на уочену сложеност у односу на дефинисање циљева и задатака наставе осталих наставних предмета у млађим разредима основне школе, углавном постоји усаглашеност схватања и разумевања циљева и задатака наставе Света око нас и Природе и друштва.

Резултати емпиријског истраживања о заступљености наставних садржаја о КиМ у уџбеницима наставе Свет око нас и Природа и друштво и знању ученика 4-их разреда основне школе о основним појмовима о КиМ су показали да су наставни садржаји недовољно заступљени у уџбеницима за извођење наставе из тих предмета. Само у два случаја у уџбенику Завода за уџбенике и наставна средства за 4. разред помињу се садржаји о културном наслеђу КиМ и то репродукција слике Уроша Предића *Косовка девојка* у Косовском боју и *Душанов законик* (Новаковић и др. 2017). Ништа боља ситуација није ни у осталим уџбеницима у којима је заступљеност садржаја о КиМ још и мања. То је недовољно за касније учење и разумевање ове сложене проблематике, чије познавање је од посебног значаја за разумевање целокупног стања на КиМ и у Републици Србији.

Истраживањем су потврђене посебне хипотезе и општа претпоставка да су наставни садржаји о КиМ недовољно заступљени у уџбеницима наставе Света око нас и Природе и друштва и да ученици немају ни минимум знања о основним појмовима о КиМ. Потврђено је и да већи ниво знања имају ученици који похађају основну школу на подручју КиМ у односу на ученике који школу похађају у централној Србији, као и то да је нешто већи ниво знања ученика с бољим успехом у претходном току школовања. Без обзира на то што су овакви резултати били очекивани, они свакако треба да забрињавају и упозоравају, јер непознавање ове области у данашњим околностима у Републици Србији може довести до бројних

недоумица и неразумевања целокупне ситуације у друштву. Посебно забрињава чињеница да ни ученици који живе на подручју КиМ немају довољно знања о основним појмовима о КиМ.

На значај и потребу познавања основних појмова о КиМ још на млађем школском узрасту указују и резултати истраживања публиковани у часописима на водећим националним и светским листама, у којима је проблем проучавања био сличан проблему овог спроведеног истраживања, а односио се на културно наслеђе конкретне државе у којој је истраживање спроведено (Milenovic 2012; Trbojevic et all 2015; Al-Olaqi 2016). Наставни садржаји о природи и друштву у свету се у млађим разредима основне школе проучавају у оквиру истоимених предмета, а касније у оквиру историје, географије, књижевности и осталих наставних предмета.

Колико су наставни садржаји о основним појмовима о КиМ значајни на млађем школском узрасту, показују и резултати истраживања у којима је проучаван значај очувања језика, експлицитних и имплицитних елемената култура различитих народа, историјских садржаја и последица друштвено-историјских процеса (Rule et all 2015; Pascual Cabo et all 2017). Поменути резултати истраживања односе се на наставне садржаје о природи и друштву у млађим разредима основне школе у Шпанији, Турској и Африци. Полазећи од тога, истиче се значај и потреба измене наставних програма наставе предметâ Свет око нас и Природа и друштво. Истиче се и потреба проширивања наставних садржаја о КиМ како би ученици млађег школског узраста имали знања о основним појмовима о КиМ. То је значајно како за разумевање целокупне ситуације, тако и за даље учење о КиМ у старијим разредима основне школе, средњој школи и високошколским институцијама.

ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА

- Al-Olaqi 2016: Fahd Mohamed Tabel Al-Olaqi. "The Courageous Ottoman in Goffe's 'Amurath I' (1619)". *Advances in Language and Literary Studies*, VII, VI, 168–177.
- Анђић 2007: Александар Анђић. *Манасџир Бањска*. Бањска: Манастир Бањска.
- Каришић 2011: Рајко Каришић. *Манасџири*. Београд: Влада Републике Србије.
- Milenovic 2012: Zivorad Milenovic. "The impact of secular western education on Albanians in primary schools in southern Serbia". *International Journal of Pedagogies and learning*, VII, III, 191–199.
- Милошевић–Ракочевић 2015: Десанка Милошевић – Живојин Ракочевић. *Манасџир Грачаница*. Призрен: Епархија Рашко-призренска; Грачаница: Манастир Грачаница.
- Новаковић и др. 2017: Љиљана Новаковић – Биљана Требјешанин – Биљана Гачановић. *Природа и друштво за 4. разред основне школе*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Обрадовић 2014: Макарија Обрадовић. *Соколица – бисер са Косова и Мейхохије*. Звечан: Манастир Соколица.
- Pascual Cabo et all 2017: Diego Pascual Cabo – Josh Prada – Kelly Lowther Pereira. "Effects of Community Service-Learning on Heritage Language Learners' Attitudes toward Their Language and Culture". *Foreign Language Annals*, L, I, 71–83.

- Rule et al 2015: Audrey Rule, Sarah Montgomery, Gloria Kirkland Holmes, Dwight Watson & Yvonne Ayesiga. "African Mask-Making Workshop: Professional Development Experiences of Diverse Participants". *International Journal of Multicultural Education*, XVII, II, 135–157.
- Trbojevic et al 2015: Aleksandra Trbojevic – Biljana Jeremic – Zivorad Milenovic. "Multimedia approach to the development of social concepts in class teaching – a view from the students' perspective". *Teme – Journal for social sciences*, XXXIX, III, 867– 885.
- Чанак Медић – Тодић 2014: Милка Чанак Медић – Бранислав Тодић. *Манастир Пећка њаиријаришија*. Нови Сад: Платенеум.
- Шибалић 2016: Теодосије Шибалић. *Задужбине Косова и Метохије – историјско, духовно и културно наслеђе српског народа*. Призрен: Епархија Рашко-призренска.

Прилог: Тест знања

Драги учениче/це,

Пред тобом је тест знања с питањима на које је потребно да одговориш заокруживањем једног од понуђених одговора. На питања где одговори нису понуђени, сам/а га допиши. Ако ти нешто није јасно, слободно се обрати свом учитељу за помоћ.

Ово тестирање је анонимно и зато на тесту немој да уписујеш своје име и презиме, разред и одељење. Нико, па ни твој учитељ, неће знати како си одговорио/ла и то неће утицати на твоју оцену. Можда нешто од онога што се у тесту тражи ниси ни учио/ла у школи.

1. Шта је Косово и Метохија?
  - а) самостална држава
  - б) република
  - в) покрајина Републике Србије

2. Који народ је најбројнији на Косову и Метохији?
  - а) Срби
  - б) Албанци
  - в) Турци
  - г) Хрвати

3. Који је главни град Косова и Метохије?
  - а) Сарајево
  - б) Приштина
  - в) Суботица
  - г) Подгорица
  - д) Љубљана
  - ђ) Нови Сад

4. Наброј три града на Косову и Метохији.
- 1) _____
  - 2) _____
  - 3) _____
5. Наброј три планине на Косову и Метохији.
- 1) _____
  - 2) _____
  - 3) _____
6. Наброј три реке на Косову и Метохији.
- 1) _____
  - 2) _____
  - 3) _____
7. Који национални парк се налази на Косову и Метохији?
- а) Фрушка гора
  - б) Тара
  - в) Ђердап
  - г) Копаоник
  - д) Шар планина
8. Зашто је Косово и Метохија значајно за Републику Србију? _____
- _____
- _____
9. Наброј три манастира Српске православне цркве који се налазе на Косову и Метохији.
- 1) _____
  - 2) _____
  - 3) _____
10. По којим природним богатствима је Косово и Метохија познато? _____
- _____
- _____

Хвала ти на сарадњи!

Živorad M. MILENOVIĆ

Mirjana M. SIMIĆ

THE COMPARATIVE ANALYSIS OF THE KNOWLEDGE
OF JUNIOR CLASSES OF PRIMARY SCHOOL ABOUT THE
BASIC CONCEPTS OF KOSOVO AND METOHIA IN THE AREA
OF KOSOVO AND METOHIA AND CENTRAL SERBIA

Summary

The paper presents a comparative analysis of the knowledge of pupils of the junior classes of primary school from the territory of Kosovo and Metohia and central Serbia about the basic concepts about Kosovo and Metohia. It used as a starting point the general assumption that the contents about Kosovo and Metohia in the younger grades of the primary school are insufficiently represented, and therefore the students do not have sufficient knowledge about them, and the specific assumptions that the students from the area of Kosovo and Metohia have a higher level of knowledge in relation to students from the central Serbia, especially the students who achieved better success in their previous education. In order to confirm this, the research was carried out using a knowledge test on the basic concepts about Kosovo and Metohia in the second half of 2016, on the sample of 106 fourth grade pupils of primary schools from the area of Štrpce (N = 22), Leposavić (N = 24) and Niš (N = 60). The research results were processed by variance analysis, which determined that there is a significant difference in the knowledge about the basic concepts about Kosovo and Metohia depending on the area where the students attend primary school: $F(2; 103) = 282.755; p = .000$, which according to the calculated eta square and the application of Cohen criteria indicates a large influence ($\eta = .851$) and depending on their success during previous education regardless of the area: $F(3; 102) = 4.000, p = .010$, which according to the calculated eta square and the application of Cohen criteria indicate a moderate influence ($\eta = .105$). Based on the results of the research, the paper states a proposal to supplement the teaching contents that should be presented in the teaching of nature and society in the younger grades of primary school.

Key words: student knowledge, pupil learning, nature and society teaching, euthanasia classes, concepts about Kosovo and Metohia.